

CÁNH ĐỒNG THAY ÁO

Phía trước nhà tôi là cánh đồng rộng lớn, thay màu áo theo mùa, mùa ngô màu xanh, mùa lúa chín rộm vàng, mùa thược dược hoa đỏ. Tôi đã gắn bó trọn tuổi thơ mình với cánh đồng cùng vị khoai, vị sắn, với hương lúa đương thì. Cánh đồng là cả miền cổ tích trong những giấc mơ mục đồng.

Mỗi khi nhìn lên bầu trời, thấy con đen kịt kéo về, lũ trẻ con chúng tôi thường nhảy ùm ùm xuống nước, xao động cả đoạn sông quê. Bởi khi ngắm nước sông rồi, chúng tôi sẽ tha hồ chạy nhảy trên cánh đồng tắm mưa mà không sợ bị cảm. Mưa tạnh, cả lũ lại hò nhau đi bắt cua, bắt ốc, mót lạc, mót khoai.

Cánh đồng vui hơn khi mùa gặt tới, cả miền quê nhuộm một màu vàng, của nắng, của lúa, của rom. Người lớn tất bật với vụ gặt còn bọn trẻ con chúng tôi chạy khắp nơi, đầu ngó nghiêng, tay cầm chai nhựa, tay cầm chiếc ví, rình đi dò dò trên cánh đồng bắt cào cào. Cào cào rất tinh ranh, chúng thường ẩn mình trong màu cỏ. Những khi trời mưa, cào cào bị ướt cánh, bay chậm chạp, chúng tôi tha hồ chạy nhảy trên cánh đồng vừa tắm mưa, vừa bắt cào cào.

Mỗi chiều, chúng tôi thường để nguyên con cào cào, xiên vào que tre mà nướng ngay ngoài cánh đồng. Nướng cho tới khi chân cánh chúng cháy rụi, thân chuyển sang màu vàng cánh gián, tỏa mùi thơm béo ngậy thì cả lũ ngấu nghiến ăn. Miệng đứa nào đứa nấy đen như bôi nhọ nổi, nụ cười đen nhem. Có lẽ nhờ được ăn cào cào, đứa em tôi trên thành phố cứ lớn bổng lên. Ăn xong rồi ngủ, cả lũ ngủ luôn ngay tại cánh đồng, để trâu đi lạc sang cánh đồng nhà người.

Hôm nào bắt được nhiều chúng tôi mang về nhà, mẹ là người chế biến. Mẹ cắt cánh, cắt đầu chúng sạch sẽ rồi vớt bỏ ruột, đem sát với muối sau đó rửa lại bằng nước. Mẹ để cho ráo rồi bắc chảo lên cho sôi mỡ. Mỡ già, mẹ đổ cào cào vào rang nhỏ lửa cùng gia vị cho dậy mùi thơm ngậy. Mẹ rắc lá chanh thái chỉ lên trên, được một đĩa cào cào hấp dẫn.

Trên cánh đồng còn đầm sương đêm, mẹ tôi ngắt rau mùng tơi, rau dền, rau sam, mỗi thứ một ít, bó chung lại thành từng mớ nhỏ gọi là rau tập tàng. Mẹ mang đi bán những chợ hôm, chợ mai dưới quê, chợ cóc, chợ xóm trên huyện, trên tỉnh. Mẹ dành dụm những đồng

tiền lẻ gom góp lại thì thoảng cải thiện bữa cơm thịt cho gia đình, đóng tiền cho tôi đi học. Rau tập tàng ông tôi còn gọi là rau nháo nhác. Tới khi ông tôi đã già, trí nhớ lộn xộn quên quên nhớ nhớ. Ông chỉ nằm, lắc đầu với mọi thức ăn nhưng khi mẹ bung lên mời ông món canh rau, ông reo vui như gặp lại bạn cũ: "rau tập tàng". Ông mất đi, rau tập tàng xanh vòm mộ ông yên bình, cũng trên cánh đồng bạt ngàn gió.

Cánh đồng trắng xóa khi đôi mắt mẹ hoang hoải sau mùa nước lũ, cánh đồng lúa thành cánh đồng nước, cánh đồng ngô thành ruộng bùn. Giọng mẹ sũng ướt: "Lấy thân cây về đun cũng không cháy, chứ gì lấy hạt". Lại một mùa nữa, nếp nhăn lặn dài như cỏ dại trên khuôn mặt hóp hép của mẹ. Áo mẹ mặc thêm rộng, lưng mẹ thêm cong. Mẹ tận tảo sớm hôm như thân cò, thân vạc. Sức trời đọ với sức người, mẹ vẫn hằng ngày gieo mẹt nhọc trên cánh đồng để gặt lấy hạt giống niềm vui, trao cho con để uơm mầm cho cuộc sống của mình.

MAI ĐỖ